

997.

Na osnovu člana 67 stav 5 Zakona o šumama („Službeni list CG“, broj 74/10), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, donijelo je

**PRAVILNIK
O PROGRAMU I NAČINU POLAGANJA STRUČNOG ISPITA ZA STICANJE
LICENCE ZA VRŠENJE STRUČNIH POSLOVA U ŠUMARSTVU**

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se program i način polaganja i visina troškova za polaganje stručnog ispita za sticanje licence za vršenje stručnih poslova u šumarstvu (u daljem tekstu: stručni ispit).

Stručni ispit

Član 2

Stručni ispit obuhvata sljedeće predmete:

- propise u šumarstvu;
- planiranje gazdovanja šumama;
- gajenje šuma i zaštitu šuma;
- korišćenje šuma i ekonomiku šumarstva;
- šumsku infrastrukturu;
- proizvodnju reproduktivnog materijala šumskog drveća.

Stručni ispit polaže se prema programu datom u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Ispitna komisija

Član 3

Stručni ispit polaže se pred ispitnom komisijom, koju obrazuje organ državne uprave nadležan za poslove šumarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Ispitna komisija ima pet članova i sekretara.

Za članove ispitne komisije određuju se lica sa visokom stručnom spremom i najmanje sedam godina radnog iskustva u struci.

Stručne poslove za ispitnu komisiju vrši sekretar.

Zahtjev za polaganje stručnog ispita

Član 4

Zahtjev za polaganje stručnog ispita podnosi se Ministarstvu.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana, sadrži sljedeće podatke:

- 1) prezime, očevo ime i ime kandidata, a za udatu ženu i djevojačko prezime;
- 2) jedinstveni matični broj kandidata;
- 3) datum, mjesto i državu rođenja kandidata;

- 4) podatke o prebivalištu;
- 5) stručnu spremu kandidata;
- 6) naziv organa, pravnog lica odnosno preduzetnika kod koga je kandidat zaposlen, vrstu poslova koje obavlja i godine radnog iskustva.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se:

- dokaz o završenoj stručnoj spremi;
- dokaz o radnom iskustva u struci;
- dokaz o uplati sredstava za troškove polaganje stručnog ispita.

Po zahtjevu kandidata za polaganje stručnog ispita odlučuje se rješenjem u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva.

Rješenje kojim se odobrava polaganje stručnog ispita dostavlja se kandidatu i predsjedniku ispitne komisije.

Rok za polaganje stručnog ispita

Član 5

Predsjednik ispitne komisije utvrđuje rok za polaganje stručnog ispita, koji ne može biti duži od 45 dana od dana prijema rješenja iz člana 4 stav 5 ovog pravilnika.

Sekretar ispitne komisije obavještava kandidata najkasnije 15 dana prije dana određenog za polaganje ispita o datumu, mjestu polaganja stručnog ispita i visini troškova za polaganje stručnog ispita.

Način polaganja stručnog ispita

Član 6

Stručni ispit polaže se pismeno.

Ocjenjivanje kandidata vrši se za svaki predmet pojedinačno, opisnom ocjenom „položio” ili „nije položio”.

Kandidat koji je tačno odgovorio na više od 70% postavljenih pitanja, položio je predmet.

Kandidat koji nije položio odgovarajući predmet ima pravo prigovora ispitnoj komisiji u roku od 48 časova nakon saopštavanja rezultata o polaganju ispita.

Na osnovu pojedinačnih ocjena ispitna komisija utvrđuje opštu ocjenu „položio” ili „nije položio” stručni ispit.

Popravni ispit

Član 7

Kandidat koji nije položio stručni ispit iz najviše dva predmeta može polagati popravni ispit.

Popravni ispit polaže se u roku koji ne može biti kraći od 30 dana, ni duži od 90 dana od dana polaganja stručnog ispita.

Odlaganje ispita

Član 8

Ako kandidat iz opravdanih razloga zbog bolesti, smrti u porodici i slično nije u mogućnosti da polaže stručni ispit u vrijeme određeno za polaganje stručnog ispita, može podnijeti zahtjev ispitnoj komisiji za odlaganje polaganja stručnog ispita.

U zahtjevu iz stava 1 ovog člana, kandidat mora učiniti vjerovatnim razloge za odlaganje polaganja stručnog ispita.

Ponovno polaganje stručnog ispita

Član 9

Kandidat koji nije položio stručni ispit može ponovo polagati stručni ispit u roku koji ne može biti kraći od 30 dana od dana prethodnog polaganja stručnog ispita.

Za ponovno polaganje stručnog ispita podnosi se zahtjev.

Zapisnik o polaganju stručnog ispita

Član 10

O toku polaganja stručnog ispita ispitna komisija vodi zapisnik.

Zapisnik potpisuju svi članovi ispitne komisije.

Kandidatu koji je položio stručni ispit izdaje se uvjerenje o položenom ispitu.

Podaci o izdatim uvjerenjima o položenom stručnom ispitu unose se u evidenciju.

Uvjerenje iz stava 3 ovog člana, izdaje se na Obrascu 1 koji su sastavni dio ovog pravilnika.

Evidencija iz stava 4 ovog člana, vodi se na Obrascu 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Visina troškova polaganja stručnog ispita

Član 11

Troškovi za polaganje stručnog ispita plaćaju se u iznosu od 2/10 prosječne zarade u Crnoj Gori u godini koja prethodi godini polaganja stručnog ispita.

Stupanje na snagu

Član 12

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 322/12-0801-704/5

Podgorica, 1. oktobra 2012. godine

Ministar,
Tarzan Milošević, s.r.

**PROGRAM POLAGANJA STRUČNOG ISPITA
ZA STICANJE LICENCE ZA VRŠENJE STRUČNIH POSLOVA U ŠUMARSTVU**

Propisi u šumarstvu

- 1) Zakon o šumama;
- 2) Zakon o reproduktivnog materijalu šumskog drveća;
- 3) propisi koji se odnose na projektovanje i izgradnju šumskih puteva;
- 4) EU regulativa koja se odnosi na gazdovanje šumama;
- 5) šumarska politika, nacionalni šumarski akcioni planovi i međunarodne institucije iz oblasti šumarstva.

Planiranje gazdovanja šumama i šumarska politika

- 1) održivo gazdovanje šumama:
 - ekonomski, ekološki i socijalni značaj šuma;
 - inventura šuma, sastojinska i nacionalna inventura, metodi inventure sastojina na bazi potpunog i djelimičnog premjera, planiranje tipa i veličine uzorka u inventuri šuma, daljinska detekcija i gis u inventuri šuma;
 - utvrđivanje kvantitativne strukture taksacionih elemenata sastojine;
 - utvrđivanje kvalitativne i sortimentne strukture sastojine;
 - obrada podataka;
 - organizacija inventure šuma;
- 2) planiranje gazdovanja šumama:
 - savremeno planiranje gazdovanja šumama;
 - integralni sistem planiranja;
 - vrste planova u gazdovanju šumama;
 - unutrašnja izgrađenost šumskih ekosistema;
 - faktori izbora načina prirodnog obnavljanja šuma;
 - planiranje uzgojnih mjera;
 - plan sječe šuma;
 - plan njege mladih sastojina;
 - plan šumskih melioracija i konverzija;
 - prašume i značaj prašuma za gazdovanje šumama;
 - prirodi blisko gazdovanje šumama;

Gajenje šuma i zaštita šuma

- 1) ekološki uslovi za razvoj šumskih sastojina:
 - abiotski faktori;
 - postanak i razvoj sastojina;
 - vrste i oblik sastojina;
 - vrste drveća koje obrazuju sastojine;
 - vegetaciona područja Crne Gore;
 - činioci i razvoj biljnih zajednica;
- 2) nasljednost i promjenljivost šumskog drveća;
- 3) vrste razmnožavanja (generativno i vegetativno);

4) oplemenjavanje šumskog drveća;

5) sjemenski objekti (stabla, sjemenske sastojine i sjemenske plantaže);

6) obnavljanje šuma i njega kultura:

- prirodno obnavljanje šuma: vrste sječa (čiste, oplodne, prebirne);
- oblik sječa (grupimične, na kulise, krugove i dr.);
- vještačko obnavljanje šuma: tretiranje vegetativnog pokrivača i obrada zemljišta, obnavljanje šuma sjetvom sjemena, pošumljavanje sadnjom;
- njega kultura, zaštita kultura, čišćenje i proredi u funkciji odabiranja stabala budućnosti;

7) plantaže u šumarstvu:

- značaj i mogućnosti plantažnog šumarstva;
- izbor vrsta (varijeteta ili klonova);
- izbor staništa za podizanje plantaža;
- ophodnjai gustina biljaka;
- njega plantaža;
- stabilnost plantaža;
- zaštitne mjere i sredstva za zaštitu u plantažama;
- plantaže topola, vrba i dr.;

8) održavanje šuma:

- njega podmlatka;
- čišćenje mladica;
- proredi;
- odabiranje i oblikovanje drveća;
- podmlađivanje u sastojinama;
- njega zemljišta;

9) oblici gajenja šuma:

- sastojine po mješovitosti (čiste i mješovite);
- jednodobne, raznodobne, (grupimično), prebirne (grupimično/prebirne);
- po spratnosti (sprat drveća i sprat prizemne flore, višespratne);
- značaj gajenja;
- vrijeme kod oblikovanja sastojina (početak);
- stabilnost sastojina;

10) rekonstrukcija šuma:

- uzroci degradacije šumskih sastojina i staništa;
- prevođenje nižih tipova šuma u visoke;
- prirodna i vještačka sukcesija - progresija šumskih vegetacija;
- melioracija degradiranih šuma i staništa;
- konverzija šuma (po tipu i vrsti);

11) šumski genetski resursi:

- biodiverzitet;
- izvori varijabilnosti kod šumskog drveća;
- oblici zaštite genetskih resursa;

12) zaštita šuma:

- mjere koje se preduzimaju u zaštiti šuma od štetočina;
- preventivne mjere zaštite šuma (mjere predohrane);
- represivne (direktne) mjere zaštite šuma;
- šumski red (higijensko-šumsko-zaštitne mjere);
- uzgojne mjere u šumi kao faktor zaštite.

Korišćenje šuma i ekonomika šumarstva

1) korišćenje šuma:

- pojam korišćenja šuma i elementi tehnologije rada;
- planiranje iskorišćavanja šuma;
- izbor načina korišćenja šuma i zasada;
- faktori troškova korišćenja šuma;
- oruđe i oprema u korišćenju šuma;
- kategorizacija uslova rada;
- kalkulacija troškova;
- principi iskorišćavanja šuma u uslovima prirodi bliskog načina gazdovanja;
- klasične tehnologije iskorišćavanja šuma:
- izrada sortimenata u sječištu;
- izrada sortimenata na šumskom stovarištu;
- izrada sortimenata na centralnom mehanizovanom stovarištu;
- izrada sortimenata u prorednim sječama;
- standardi u šumarstvu;
- tehnologija proizvodnje šumske biomase za proizvodnju energije: primarno sakupljanje i koncentracija šumske biomase do pogona za preradu, korišćenje šumske biomase iz prorednih sječa, ekološki aspekti korišćenja šuma i šumske biomase;

2) transport drveta, faze transporta, izvlačenje drveta: (ručno i animalno), izvlačenje drveta traktorima, skideri, traktori točkaši, traktori gusjeničari, forwarderi; izvlačenje drveta žičarama, prevoz drveta kamionima, kamioni za prevoz trupaca, ogrjevnog drveta i biomase;

3) ekonomika šumarstva:

- proizvodnja u šumarstvu;
- tržište proizvoda šumarstva;
- ekonomski aspekti šumskih šteta;
- planiranje proizvodnje u šumarstvu;
- vrijednost šume.

Šumska infrastruktura

1) planiranje primarne saobraćajne mreže u šumi, otvaranje šuma primarnom mrežom puteva, otvorenost šuma, principi otvaranja šuma, modeli otvaranja šuma šumskim putevima, otvaranje šuma u uslovima malog šumskog posjeda, otvaranja šuma na ravnom i brdovitom terenu, tehnički, ekonomski i ekološki aspekti otvaranja šuma, faktori optimalne gustine šumskih puteva, planiranje šumske-infrastukture u okviru šumskog područja, parametri koji utiču na otvaranje šuma, srednja distanca privlačenja drveta, položaj stovarišta u šumi;

2) terenski radovi na projektovanju šumskih puteva, smimanje trase puta, nulta linija i postavljanje nulte linije u prostoru, podužni i poprečni profil puta, projektovanje propusta i mostova, projeakt šumskog puta, sadržina i način izrade, mehanzacija u izgradnji šumskih puteva, primjena GIS-a, orto-foto snimaka, digitalna predstava terena, interpolacija izohipsi, primena softvera u projektovanju puteva;

3) uticaj šumskeinfstrukture na tehnologiju sječe, izrade i izvlačenja stabala, mreža šumskih vlaka, projektovanje i značaj šumskih vlaka i šumski transport.

Proizvodnja reproduktivnog materijala šumskog drveća

1) poznavanje tehnologije rasadničke proizvodnje šumskog drveća, izbor površina za rasadnike, obrada zemljišta, sijanje i njega sadnog materijala, zaštita od biotičkih šteta u rasadniku (upotreba

pesticida i herbicida), zaštita od abiotičkih faktora (zasjena, zalivni sistem i dr.), tipovi sadnog materijala (kontejnerske sadnice, sadnice sa slobodnim korijenom i dr.), odnos između sadnog materijala i stanišnih uslova, standardi za šumske sadnice, priprema i čuvanje sadnog materijala, metodi sadnje (sa slobodnim korijenom i obloženim korijenom), pošumljavanje sadnicama iz kontejnera, klimatske promjene i rasadnička proizvodnja.

2) mjere koje se preduzimaju u zaštiti rasadnika od štetočina, kao i način i redoslijed njihove primjene, preventivne mjere zaštite rasadnika (mjere predohrane), represivne (direktne) mjere zaštite rasadnika, fitopatološke štete i bolesti u rasadnicima, glavne bolesti, preventivne i terapijske mjere zaštite (biološko, hemijsko i mehaničko suzbijanje bolesti), entomološke štete: glavne štetočine najvažnijih šumskih vrsta, suzbijanje štetočina, planiranje mjera (bioloških, mehaničkih i hemijskih), fungicidi i insekticidi u rasadničkoj proizvodnji, vrste sredstava i njihova primjena, tehničke pripreme sredstava (koncentracije, organizacija posla i kadrova), mjere zaštite zaposlenih prilikom primjene sredstava zaštite.

OBRAZAC 1

Na osnovu člana 10 stav 3 Pravilnika o programu i načinu polaganja stručnog ispita za sticanje licence za vršenje stručnih poslova u šumarstvu ("Službeni list CG", broj _____),
_____, izdaje

UVJERENJE

**O POLOŽENOM STRUČNOM ISPITU ZA STICANJE LICENCE ZA VRŠENJE
STRUČNIH POSLOVA U ŠUMARSTVU**

_____ (prezime, očevo ime i ime, za udatu ženu i djevojačko prezime)	_____ (završena stručna sprema)
_____ u _____	
_____ (dan, mjesec i godina rođenja)	_____ (mjesto, opština,
_____ zaposlen-a _____	
_____ država)	_____ (naziv organa, pravnog lica kod koga je zaposlen-a)
_____ položio-la je pred Ispitnom komisijom dana	
_____ stručni ispit predviđen za sticanje licence za vršenje	
stručnih poslova u šumarstvu.	

(datum)

MINISTAR,

EVIDENCIJA

**O IZDATIM UVJERENJIMA O POLOŽENOM STRUČNOM ISPITU ZA
STICANJE LICENCE ZA VRŠENJE STRUČNIH POSLOVAU ŠUMARSTVU**

Redni broj
Broj pod kojim je uvjerenje zavedeno
Ime, očovo ime i prezime kandidata, a za udatu ženu djevojačko prezime
Datum, mjesto i država rođenja
Završena stručna sprema
Naziv organa, pravnog lica odnosno preduzetnika kod koga je kandidat zaposlen
Broj i datum rješenja kojim je odobreno polaganje stručnog ispita
Datum kada je kandidat položio stručni ispit
Broj i datum izdatog uvjerenja o položenom stručnom ispitu
Primjedbe